

Non est tamen haec opinio noua, sed vetustissima; quippe cuius meminit S. Thomas (22), eam ex instituto versans; sibi quoque no-
no loco obicit potissimum momentum illud, quo peregrina opinio nititur, nempe insanas illas Iudaeorum voces ad Pilatum clamantium, *sanguis eius super nos, et super filios nostros*; nec non Augustini testimonium (23), scilicet: «eae quae bona ad haereditatem suos quodam sacrilegi testimonio transmittunt: macula sanguinis se perfundunt, et posteros perimunt.» Quibus haec Doctor Angelicus reponit: «sanguis Christi Iudaeorum filios obligat, quatenus paterna malitiae imitatores sunt, eamque approbant, et sequuntur.» Ergo miserimi Hebraei paterni sceleris poenas lugent, patiunturque, non natiuitatis, sed pravae educationis vitio, quia a maioribus suis admissum crimen ratum habent, adprobant, imitantur, Christum eiusque religionem odio habentes, et execrantes. Neque infausta haec a Christo, eiusque lege alienatio a parentibus in prolem generatione transfunditur, sed mox ac per aerem, rationisque vsum licet, pessima disciplina liberorum animis instillatur.

CAPVT XX.

Qui fuerint Catholicorum ac Nouatorum contra sentientes narratur. Rationes eorumdem soluuntur.

Peccatum originale malam quandam ac peruersam fuisse substantiam, Mathias Flaccus Illiricus rigidiorum Lutheranorum caput, et Magdeburgensium Centuriatorum antesignanus adseruit; sed praepostere, et prorsus inscite, vt vidimus. Reliqui Nouatores communiter originis peccatum in ipsa constituunt concupiscentia, ita sane vt in renatis, in quibus fomes concupiscentiae remanet, nequeat reatus originalis deleri, sed tantummodo tegatur, nec impuretur. Fuere autem ex Catholicis quidam adfirmantes, nihil aliud illud esse, quam Adami peccatum ipsum, a quo omnes posterius praeuaricatores denominantur. Quae est singularis Pighii, et Catharini sententia. Nec de fuere alii nihil aliud praeter iustitiae originalis priuationem in eo peccato agnoscentes: quod modo etiam recentiores nonnulli adfirmant.

In soluendo insuper nodo intricatissimo, quomodo scilicet originale peccatum sit ex Adamo in posteros deriuatum, fuere olim qui

(22) Vbi supra.

(23) Ex Sermone de Passione.

ad animorum propaginem confugerint; quorum tamen temerarium consilium ferme omnes Theologi modo quum exuerint, non est cur insanas eorumdem rationes denuo producamus. Sed pro his alii e Schola sunt sublegati, quibus nouam rationem inire visum est. Inquiunt enim, Adamo, qui vniuersorum hominum caput morale erat, reliquorum fuisse adligatas voluntates a Deo, pactione quadam et conditione, vt scilicet posterius iustitiam, si staret; culpam, si caderet, participarent iure quodam haereditario. Eo videlicet modo, quo dum Magistratum Rectores aliquo sese obstringunt voto, ciues omnes illo vinculo tenentur, etiam qui nascituri sunt.

Atque qui originale peccatum malam et peruersam substantiam esse dicebat, Illiricus, his momentis errorem suum munire satagebat. I: peccatum originis appellatur Gen. vii. in Hebr. Codice; *figmentum cordis malum*; ad Rom. vi. *vetus homo*; Matth. xv. principium efficiens malorum cogitationum, simillimumque vitiorum; aliis item nomenclaturis exprimitur: at haec omnes sunt notae quaedam, quibus veram exprimimus substantiam: est ergo illud huiusmodi.

II: Adam peccando diuinam perdidit similitudinem et imaginem: haec in facultate intelligendi et volendi, ideoque in ipsa animae rationalis substantia sita est: perdidit igitur substantiam priorem.

III: quilibet homo filius diaboli nascitur propter originariam culpam: Diabolus ergo malignam substantiam gignit. Quin licet Diabolus creaturas rationales non possit condere, earum tamen potest substantiam in deteriorem commutare; imo et commutauisse ex eo constat, quod haec legi Dei modo est difformis, et a priori quam instituit Deus longe diuersa.

Pighius autem et Catharinus haec obiciunt. I: Apostolus ad Romanos scribens versu xii. habet: *in quo omnes peccauerunt*; rursumque versu xix: *per vnus inobedientiam peccatores constituti sunt multi*.

II: Augustinus quoque scribit (1): *peccato offendentis Adam tenentur obnoxii*. Ex quibus illud inferunt quod somniant, nempe, originale peccatum vnum idemque esse cum personali Adami delicto.

Sed Theologi Recentiores nonnulli sic varie contra sententiam a nobis stabilitam pugnant. Primo aiunt: si concupiscentia vere et proprie peccatum foret, tolleretur per baptismum; quum hoc verum, ac proprium peccatum tolli certum sit: at concupiscentia mi-

(1) Lib. ii. de peccat. mer. cap. 6.

nime baptismo tollitur, sed manet etiam in renatis: ergo non est verum ac proprium peccatum.

Deinde: si concupiscentia facta est peccato; neutiquam illa peccatum constituit.

Insuper: licet fieri possit, vt actu praeterente, reatus maneat, non tamen potest fieri contrarium: nam post immolationem idolis factam animae sceleris admissi reatus inhaeret et macula: sed idololatriae reatu deleto, immolationis sacrilegae actus haud permanet: idem ergo in concupiscentia eiusque reatu euenit.

Similiter: nequit culpa originalis ex eo constari, quod non vnum idemque in omnibus est, quum sic illa vna in illis: sed concupiscentia in vno vehementior ac in alio est: haec igitur originis culpam non constituit.

Postremo: falsum omnino est, concupiscentiae reatum, in quo macula originalis culpae ponitur, esse priuationem ipsam originalis iustitiae: hinc siquidem duo grauissima sequerentur absurda; nempe, quod non tolleretur per baptismum peccatum, quum nulli integritas originalis restitueretur; et quod baptizati iterum originarium per actuale peccatum contraherent; quoniam iterum peccando sanctitatem et iustitiam amittunt.

Iam argumenta tertiae adsertionis aduersantia producamus. Primum est quod Iulianus apud Augustinum (2) obiebat; videlicet: si per originem seminalem traheretur peccatum; » caro Christi, quia » de Maria natus est, cuius Virginis caro, sicut ceterorum omnium » ex Adam fuerat propagata, nihil distat a carne peccati. « Vt enim testatur Paullus ad Rom. xii. Christus etiam ex semine Adae secundum carnem genitus est.

Secundum: originis peccatum nec potest traduci per semen, nec vi concupiscentiae: semen enim nec peccatum ex se est, neque in eo peccatum datur: concupiscentia item deficiente, eiusque vi ac impetu absentibus; nascerentur filii noxa originis inquinati.

Tertium: si peccatum huiusmodi per propagationem seminalem traheretur; transiret in nos nedum prima Adami transgressio, sed et quodcumque aliud proximorum parentum peccatum.

Quartum: trahitur peccatum ex Adamo non naturaliter, sed quia ille personam gessit posteriorum: id quod multa suadent. Etenim Leui decimatio non fuit ex natura rei: neque ergo peccatum hu-

(2) Lib. v. cap. 25.

mani generis in Adam fuit ex natura rei. Deinde: Augustino Doctore (3), paruuli fideles, ac poenitentes dicuntur propter fidem, et poenitentiam gestantium, sicut per Adami praearicationem peccatores dicuntur: at fides et poenitentia parentum non est ex sua natura fides et poenitentia paruulorum: ergo nec Adami peccatum natura sua posteriorum est.

Addunt, vt euincant suum pactum: potuit Deus tamquam supremus Vniuersorum dominus decernere, vt si Adamus stetisset, omnes cum iustitia originali procrearentur; si vero cecidisset, omnes culpam contraherent: potuit etiam in primo homine nostras voluntates, velut in morali totius generis capite, censere: quemadmodum in Principibus id factum nouimus, qui pupillorum voluntates in Tutoris voluntate includunt.

Atque hoc pactum Scripturae commendant, quum Gen. xviii. de puero non circumciso dicitur: *pactum meum irritum fecit*: et Osee vi. vbi legitur: *ipsi autem sicut Adam transgressi sunt pactum*. Non ergo commentitium illud est, sed ab Scripturis ipsis traditum.

Tandem aiunt, Iansenismi notam haud posse effugere, qui hoc reiciunt pactum: quandoquidem Iansenius, vt fertur, illud explosit (4), adpellauitque commentum a Theologis excogitatum, Luthe- ro (5) et Caluino facem ferentibus. Haec obiiciunt.

Est tamen vel nullius negotii res omnia diluere: leuia enim et infirma adeo sunt. Itaque ad ea quae primo loco Illicius oppon- bat iam respondemus. Ad primum argumentum dicimus, metonymice, et propter vitiaae originis effecta haec omnia dici: et hoc modo Gen. viii. figmentum cordis accipitur pro cupiditatibus ac desiderijs: quod exemplis fere innumeris comprobatur.

Item nouus homo de quo Paullus ad Romanos xii. manifestum est, significare sensus nouitatem, iustitiam, gratiam, Spiritus Sancti renouationem: vnde vetus homo e contrario significat carnis desideria, nequitiam, concupiscentiam, et gratiae atque iustitiae priuationem. Insuper principium a quo inordinatae cogitationes proueniunt, voluntas ipsa peruersa est, peruersisque affecta cupiditatibus quae apud Matthaeum cor eadem ratione adpellatur.

Secundo Cyrillus occurrit dicens (6): » simul enim, et vitam » creaturae Spiritus indidit, et suos characteres diuinitus impressit: » adul-

(3) Lib. i. de peccat. mer. cap. 19.

(4) Lib. i. cap. 6.

(5) Lib. i. Insitut. cap. 1.

(6) In cap. i. Euang. Ioann.

„adulterata est illa similitudo Dei incursu peccati, nec iam characteres erant amplius clari, et splendidi, sed subobscuri, ac tenebris inuoluti.“ Igitur primus homo peccando amisit diuinam imaginem, atque similitudinem quantum ad characteres, et gratiarum ornamenta; nequiquam quantum ad facultatem intelligendi et volendi.

Tertii solutio est, quam S. Augustinus Adimanto Manichaeo reddidit, ubi ait (7): „tribus modis in Scripturis saneris filiorum nomen accipitur; vno secundum naturam, quomodo Isaac dicitur Abrahæ: alio secundum doctrinam, sicut filios suos adpellat Apostolus, qui ab illo didicerant Euangelium: tertio secundum imitationem, sicut filios Abrahæ nos vocat Apostolus, qui eius fidem imitatur.“ Igitur ex Augustini sententia qui voluntate propria peccant, duobus postremis modis filii diaboli nuncupantur. At, vt verum fateamur, hæc responsio non satisfacit quantum spectat ad patulos, et ad originis peccatum; quum istud non contrahatur imitatione. Addendum ergo ex ipso Augustino (8): „quod dixi: tribus modis in Scripturis sanctis filiorum nomen accipitur, minus considerate dictum est; et alios enim quosdam modos prætermissimus, sicut dicitur filius gehennæ, vel filius adoptiuus. Quæ vtrique nec secundum naturam, nec secundum doctrinam, nec secundum imitationem dicuntur.“ Nasuntur itaque homines filii diaboli secundum peccati legem, cui ob primi hominis transgressionem natura adstringitur.

Nec tamen ita res euenit, quod Diabolus rationalis creaturæ substantiam in deteriorem commutet, vt Illiricus superaddit; nam spiritus nequit accidentibus superinductis corrumpi; nisi fingatur ille ineptissime quidem ad instar coctillis lateris, aut ex lacte coagulatus. Ergo peccati vitio non alia natura illius est, sed tantum miseris, infirmitati obnoxia, eadem tamen, sibi que ipsi contraria, vt infirmus homo sibi ipsi primitus sano contrariatur. Quam oppositionem Scholæ priuatim amant adpellare.

Ad argumenta vero Pighii, et Catharini vna hac solutione respondemus. Nimirum, si de causa originalis peccati, prima, vt aiunt, et effectrice, Paulli locum, et Augustini testimonium accipiant illi, hancque malam, peruersamque Adami voluntatem dicant; nobiscum sentiunt, eorumque propterea opinio vera erit vndequa-

que

(7) In lib. adu. hunc Manichæi discipulum cap. 5. (8) In 1. Retract. cap. 26.

que et catholica, si id tantum adserat, in peccato scilicet originis, quod liberum est et voluntarium, sola sit extrinseca denominatio, inhaeret tamen singulis nondum regeneratis macula peccati: ast nimis confidenter adseuerauerit illi, peccatum originis in sola imputatione consistere: vnde hæretica a nonnullis, erronea aut suspecta ab aliis Theologis dicitur.

Eorum autem quæ tertio loco producta sunt, sic primum soluitur argumentum. Vt Augustinus sæpius docet, in baptisate soluitur concupiscentiæ reatus, quatenus per gratiam sanctificantem tollitur ab anima habitualis auersio a Deo, in qua sita est formalis peccati ratio, sed remanet actu concupiscentia: nam manet adhuc mala affectio, atque facultatum animæ perturbatio: quæ est certe animi languor, et mala valetudo. Hinc si concupiscentiam in renatis non esse vere proprieque peccatum quis contenderit, non repugnabimus. Verum instituta a nobis quaestio est de eadem in nondum regeneratis existente, quos quum reatu detineat, et a Deo segregatos veluti reos innectat, peccatum verum, propriumque dicimus. Augustini verbis vtimur, cuius doctrinam ardentissime amplectimur. Ait enim (9): „in regeneratis concupiscentia vocatur peccatum, non vti que quia peccatum est, sed quia peccato facta est; sic vocatur, sicut scriptura manus cuiusque dicitur, quod manus eam fecerit.“ Et alio loco (10): „nam ipsa quidem concupiscentia iam non est peccatum in regeneratis quando illi ad illicita opera non consentitur, sed modo quodam loquendi peccatum vocatur, quod peccato facta est, et peccatum, si vicerit, facit.“ Quid autem in his Magni Augustini verbis est, quod iure offenderit Vasquesius (11), vt scribere ausus sit: *fausere videtur errori eorumdem, qui adserunt, originale tegi, et non tolli; radi, sed non eradicari?* Toto coelo distat S. Doctoris sententia ab hæresi huiusmodi, quæ fuit Lutheranorum, et Caluinistarum: atque perfectissime illa Tridentino consonat. Ceterum de concupiscentia ante baptismum longe aliter discurrendum est. Connecitur enim illa habituali auersioni a Deo; vnde culpæ et reatui substernitur, peccatumque vere dicitur.

Secundum argumentum, quod est Iuliani (12), soluit facillime

Tom. II.

Nn

Au.

(9) Lib. 1. contr. duas Epist. Pelag. cap. 11.

(11) Parte Secunda, Disp. cxxxii. cap. 1.

(10) In 1. de Nuptiis cap. 23.

(12) Lib. vi. cap. 8.

Augustinus, dicens (13): »hoc de sacrificio Idolis oblato verissime »dicitur: actus est enim qui opere ipso peragitur, et non erit, et si »iterum fit, alterum fit. Impietas vero ipsa, qua haec fiunt, tan- »diu manet, donec idolis renuncietur, et credatur in Deum. Ido- »lis itaque sacrificatum factum est transiens, non vitium manens. »Nullo modo igitur simile est quod pro simili ponendum putasti. »Nullo modo, inquam, simile est sacrificium transiens manenti con- »cupiscentiae.« Ex Augustino igitur oblatio Idolis facta peccatum actuale est, cuius materialis pars est actus qui praeterit: at origi- »nis peccatum habituale est, cuius materia actus permanens est.

Ad tertium respondetur, concupiscentiam, quae animae virium perturbatio est, esse in omnibus aequalem, vt docet S. Thomas (14); tametsi pro diuersa subiecti adfectione, diuerso etiam modo motus excitet, sicut hoc pacto in vno, quam in alio vehementior. Quod si ea pro motu ipso accipiatur aequalis non est in omnibus: sed motus iste non concupiscentia, sed actus eius est. Vel dicatur: originale peccatum idem in omnibus esse quantum spectat ad maculam, et priuationem sanctitatis; licet non sit idem, quantum ad illud adinet quod huic priuationi substernitur.

Quod vero vltimo loco obieiebant falsum vndequaue est. Tollitur enim per baptismum originale peccatum, quia euacuatur caro peccati, infunditur habitualis caritas, anima in Deum conuertitur, ac prior iustitia redditur, quantum ad primam, maximamque eius dorem, videlicet sanctificantem gratiam. Nam peccati originalis macula priuatio originalis iustitiae est, quatenus vnitionem animae cum Deo importat, et in eundem voluntatis conuersionem, non quoad omnia illius dona. Deinde: quum in actuali peccato priuatio iustitiae contrahatur propria voluntate personae peccantis; ideo eam reatu actualis peccati innectit. Sed in originali peccato contrahitur iustitiae priuatio ob Adami praeruicationem, quae originaliter tantum nobis voluntaria est.

Modo ad soluendas illas obiectiones, quae vltimo loco sunt posita, accedamus. Et ad primam quod adinet, vere possumus dicere, ea magis sententiam nostram firmari. Nam ideo Christus carnem peccati non habuit, sed dumtaxat carnis peccati similitudinem, quoniam absque virili semine et carnali concupiscentia de purissima Vir-

(13) Ibidem.

art. 4.

(14) Prima Secundae, quaest. lxxxi.

Virgine homo processit. »Et hinc adparet, ait Augustinus (15), »illam concupiscentiam, per quam Christus concipi noluit, fecisse »in genere humano propaginem mali, quia Mariae corpus, quam- »uis inde venerit, tamen eam non traiecit in corpus, quod non in- »de concepit.« Et alio in loco (16): »qui licet sit etiam ipse se- »cundum carnem semen Abrahae, eo quod Virgo Maria, de qua »carnem sumpsit, ex ipso semine propagata est, non tamen est ob- »noxius eidem semini, qui virili non est conceptus ex semine, li- »ber a nexu seminaticis concupiscentiae.«

Obiectio secunda ex dictis abunde diluta est. Supra enim constituimus, originalem maculam eatenus per semen trahi, quatenus per illud caro peccati propagatur, cui vnita anima coinquinatur. Et de concupiscentia, qua peccatum traduci diximus, et hoc adfirmatum est, eam scilicet esse virium perturbationem, malamque affectionem, vnam quidem in omnibus, non vero esse motum, vel actum. Hanc autem sic expressam non futuram in statu innocentiae agnoscimus, nisi ad impetium nutumque rationis, Augustino saepius docente.

Tertia obiectio est etiam solutionis facillimae. Illud ergo verum est, primam videlicet Adami transgressionem maculae originariae fuisse causam; sed falsum omnino, eam ex Adamo in nos pertransire: etenim originale peccatum non est ipsum peccatum nobis imputatum, sed singulis proprium est. Verum neque ad transgressionem illam primam pertinent quoquo modo peccata alia, vel proparentis, vel proximorum parentum. Itaque primum Adae peccatum communem naturam infecit: haec natura vitata ac deformis propagatione in nos transfusa est: cetera peccata quaecumque vitium hoc in natura inueniunt. Quae tamen naturam iam iam ad omne malum pronam, reddunt certe procliuiorem.

Quartae hoc habeto responsum. Naturalis est culpa originaria, quatenus vi propagationis naturae vitatae transfusa, non vi alicuius conuentionis, et pacti. At natura culpam hanc non instituit, quemadmodum delirarunt Manichaei. Quam solutionem ea insuper confirmant quae de Leui decimatione dicuntur. Nam decimatus est Leui per originem seminalem, vt Augustinus docet (17); non vero ratione alicuius pacti. Igitur et nos pariter in Adami lumbis fuimus per seminalem originem, et peccauimus originaliter.

Nn 2

Au-

(15) Lib. contr. Iul. v. cap. 15.

(17) Lib. iv. Oper. Imperf. cap. 103.

(16) Lib. ii. de peccat. mer. cap. 25.

Augustinus autem ubi ea scribit, quae secundo loco sunt laudata non omnimodam aequiparantiam intendit. Ille ergo vult, quod sicut gratia confertur etiam paruulis nondum credentibus voluntate propria ope Sacramenti a Christo instituti; sic et originalis culpa a paruulis nondum voluntate propria peccantibus per carnis vitium contrahitur. Sed est dissimilitudo in eo, quod in baptismatis Sacramento generatio spiritualis est, vi quidem Sacramenti, quod gratiam ex Christi institutione confert; et in hominis procreatione trahitur peccatum per vitium carnis, quae naturali generatione transfunditur. Ipse Augustinus sui interpres nitidissimus est, ubi scribit (18): »sicut eos vita Spiritus in Christo regenerat fideles, sic eos corpus mortis in Adam generavit peccatores; illa enim carnalis generatio est, haec spiritualis.« Et alio loco qui obicitur: »torum hoc, inquit, de regeneratione Spiritus, in spe fit vi Sacramenti, et diuinae gratiae, quam donum donauit Ecclesiae.«

Vltima vero obiectio infirma nimis est. Non enim hic quaerimus quid supremus rerum Dominus possit facere, sed quid reapse factum sit. Decreuit ergo Deus sic hominem creare, vt eo peccante, peccarent omnes; eo stante, omnes starent. Lex insuper ei lata nos omnes obstringit. Vltro haec fatemur. Verum id adsequi nullatenus possumus, potuisse Deum in primi hominis voluntate meam voluntatem, quae ideo mea est quia omnimode intrinseca mihi, includere. Nec inde omnipotentiae defectum in Deo ponimus, sed rerum ipsarum agnoscimus, et fatemur repugnantiam. Ac exemplum illud quidem, quod adlatum est, hoc vnum ex Tridentinorum Patrum sententia euincit, nempe, transfundi in Adami posteros poenam, non culpam: iure autem meritoque. Siquidem nequit Magistratus transferre pupillorum voluntatem in voluntatem Tutoris, nisi in ordine ad bonorum permutationem, et alienationem, aliaque his similia; minime in ordine ad peccandum, adeo vt peccet pupillus peccante Tutore.

Quid autem ex Scripturis aduersarii deponunt? Quod inibi praeuaticatus Adamus pactum legitur, Dei lex est, non arbitraria aliqua conuentio: omne enim Dei praeceptum pactum in Scripturis dicitur, vt legimus in capite xxvi. Leuitici. Quoniam ergo legem Adamus transgressus est; pactum praeuaticatus est.

De cetero nihil moramur odioso nos Iansenistarum nomine ab aduersariis vocari; quemadmodum in fine huius obiectionis, simula-

(18) Lib. III. de peccat. merit. cap. 2.

late licet, adpellant. Si enim haeretici nos ob adsertam doctrinam dicimur, et dicendi erunt huiusmodi Theologiae ipsius Magistri, ac de re Theologica quamplures optime meriti. Etenim originale peccatum per seminalem originem, et concupiscentiae vehiculo traduci, scribit Augustinus, scribit Magister, scribit S. Thomas, et ab his edocti scribunt primi ordinis, et subsellii Theologi: pactum vero quodcumque pernegant etiam reiciuntque Tridentini Theologi, alique plurimi, quorum orthodoxiam nefas esset in examen vocare. Sed permolesta haec nobis sunt, et iniucunda nimis.

CAPVT XXI.

Augustini sententia de sensibilibus infantium absque baptismo morientium poenis defenditur. Sancti Thomae mens et scribendi ratio declarantur.

Pueros cum originali peccato decedentes et dolore aliquo, et aliqua sensus poena vere affici rectissime Augustinus docuit.

Adsertionem istam consulto adsumimus probandam ob calumnias, censurasque Osorum in tanti Magistri sententiam; vt nempe, dum Doctorem hunc maximum aduersus Pelagianos disputantem controuersiae fines non excessisse declaramus; summam eorumdem iniuriam ob oculos ponamus. Ergo Augustinus, vt id quod probandum adsumserat aduersus Pelagianos, videlicet, pueros originali peccato detineri, euinceret, ac haeticorum effugia praeccluderet omnia; passim, et vbique doctrinam suam tradidit, pueros non ablutos in inferis detineri, condemnari, atque aeternis ignibus cum Diabolo torqueri, et cruciari. Pauca ex innumeris adducamus. Scribit enim (1) ad Iulianum: »tu autem qui eam« (paruuli scilicet naturam) »negas a Diabolo possideri, proculdubio negas, a potestate erui tenebrarum. . . . Si autem non eruitur a potestate tenebrarum, et illic remanet paruulus, quid miraris in igne aeterno cum Diabolo futurum qui in Dei Regnum intrare non sinitur?« Et de baptismo paruulorum (2), ubi Christi Domini terrarum orbem iudicantis

(1) Lib. III. vlt. operis cap. 199.

(2) Serm. cxciv. cap. 3.

tis recolens sententiam, paruulos in extremo iudicio ad dexteram, vel sinistram constituendos obseruat; et vel in Christi Regnum, vel in aeternum ignem recipiendos. «Venturus Dominus, ait, et iudicaturus de viuus et mortuis, sicut Euangelium loquitur, duas partes facturus est, dexteram et sinistram. Sinistris dicitur: *ite in ignem aeternum qui paratus est Diabolo et Angelis eius.* Dextris dicitur: *venite benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi.* Hanc regnum nominat, hanc cum Diabolo damnationem. Nullus relictus est medius locus, vbi ponere queas infantes. De viuus et mortuis iudicabitur: alii erunt ad dexteram, alii ad sinistram: non noui aliud. Qui inducis medium, recede de medio; non te offendat qui dexteram quaerit. Et te ipsum admoneo; recede de medio, sed noli in sinistram. . . . Qui non in dextra, proculdubio in sinistra: ergo qui non in regno, proculdubio in igne aeterno. Inculcat eadem saepius (3). At poenam istam mitissimam dicit, potissimum si cum ea compararetur, qua nequissimi peccatores puniuntur. Ita siquidem contra Iulianum scribit (4): «ego autem non dico paruulos sine Christi baptismo morientes, tanta poena esse plectendos, vt eis non nasci potius expediret: cum hoc Dominus non de quibuslibet peccatoribus, sed de scelestissimis et impiissimis dixerit. Si enim quod de Sodomis ait, et vtiq; non de solis intelligi voluit, alius alio tollerabilius in die iudicii punietur; quis dubitauerit, paruulos non baptizatos, qui solam habent originale peccatum, nec vllis propriis aggrauantur, in damnatione omnium leuissima futuros? Haec Augustini mens est, haec sententia. Quid autem in iis non dictum rectissime? Quid cum Scripturis, Romanis Pontificibus, Conciliis, ac Patribus non consentaneum legitur? Etenim Sacrae litterae Matth. iii. vniuersale iudicium describentes aiunt: «cuius ventilabrum in manu sua: et permundabit aream suam, et congregabit triticum suum in horreum, paleas autem comburet igne inextinguibili.» Et cap. xiii: «colligite primum zizania, et alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum.» Item cap. xxv: «congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab inuicem, sicut Pastor segregat oues ab hoedis: et statuet oues quidem a dextris suis, hoedos autem a sinistris.»

De-

(1) Lib. v. Oper. Imperf. cap. 6. Et lib. i. de Nupt. et concup. capp.

21. et 24.

(4) In v. contr. Iulian.

Demum Apocalypsis xx. legitur: «et qui non est inuentus in libro vitae scriptus, missus est in stagnum ignis.»

Insuper e Pontificibus Romanis Gelasius I. senem quendam Pelagianum vrgens scribit (5): «de Paruulis autem quod adserit sine sacro Baptismo pro solo originali peccato non posse damnari, satis impia, satis prophana propositio est.» Et post pauca: «nichil est ergo quod dicant, quod non renati infantes tantummodo in Regnum Coelorum ire non valeant; non autem perpetua damnatione puniantur, dum sine Baptismo Corpus et Sanguinem Christi nec edere valeant, nec potare; sine autem hoc vitam in semetipsis habere non possint; siac vita vero non nisi mortui sint futuri. Dicantur igitur in morte perpetua constituti, si non aestiment esse damnati. Tollant ergo de medio nescio quem ipsi teritium, quem decipiendis paruulis faciunt locum. Et quia non nisi dexteram partem legimus et sinistram, illos faciant in sinistra regione sine baptismo remanere; sed baptizatos sinant ad dexteram salutarem sacra regenerationis transferri.»

Episcopi deinde Africani Carthagine contra Pelagianos congregationi initio anni 418. hunc canonem ediderunt (6): «item placuit, vt si quis dicit, ideo dixisse Dominum; in domo Patris mei mansiones multae sunt, vt intelligatur, quia in Regno Coelorum erit aliquis medius, aut vllus alicubi locus vbi beate viuunt Paruuli, qui sine Baptismo ex hac vita migrarunt, sine quo in Regnum Coelorum, quod est vita aeterna, intrare non possunt, anathema sit.» Subiunxeruntque, vt omne effugium Scholasticis praecluderent: «nam cum Dominus dicat, *nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu Sancto, non intrabit in Regnum Coelorum,* quis Catholicus dubitet, participem fore Diaboli, qui cohaeres esse non meruerit Christi? Qui enim dextra caret, sinistram proculdubio partem incurret.»

Practerea Patres pro hac sententia pugnant. Agmen ducit grauissimus peraeque ac vetustissimus auctor Hypognosticon, id est, Subnotationum, scribens (7): «da mihi praeter hunc (Regnum scilicet Coelorum) alterum locum, vbi vitae possit requies esse perennis. Primum enim locum fides Catholicorum diuina auctoritate regnum credit esse Coelorum; vnde, vt dixi, non baptizatus ex-

» ci-

(5) Epist. vii. ad Episcop. per Piec- num.

(6) Apud Labb. tom. III. pag. 528. (7) Lib. v. cap. 5.

capitur: secundum gehennam, ubi omnis apostata, vel a Christi fi-
 de alienus aeterna supplicia experietur: tertium penitus ignoramus;
 immo nec esse in Scripturis Sanctis inueniemus. Finge, Pelagia-
 ne, locum ex officina peruersi dogmatis tui, ubi alieni a Christi
 gratia vitam requies et gloriae possidere paruuli possint. Dextera
 est iusti sedentis iudicis, et sinistra; Regnum est, et gehenna; vi-
 ta est, et mors; iusti sunt, et iniqui. In dextera igitur iusti sunt
 constituti, in sinistra operarii iniquitatis; in regno requies Bapti-
 zatorum, in gehenna poena incredulorum; vita ad laetitiam glo-
 riae, mors ad fletum et stridorem dentium. Iusti in Regno Patris
 cum Christo, iniqui in igne aeterno parato Diabolo et Angelis eius:
 . . . qui Baptizatus ergo non est, in iis, quae sunt Regni Coo-
 lorum non potest reperiri: et si non ibi, quia vere non ibi, ipu-
 tasne, Pelagiane, iam sentis ubi? Aut certe dic ubi.

Sanctus Fulgentius haec habet (8): «firmissime tene, et
 nullatenus dubita, non solum homines iam ratione videntes, verum
 etiam paruulos, qui sine in vteris matrum viuere incipiunt et ibi
 moriuntur, sine iam de matribus nati sine Sacramento Baptismatis
 sancti, quod datur in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti,
 de hoc saeculo transiunt, ignis aeterni sempiterno supplicio pu-
 niendos.»

Item Hieronymus, qui cum Pelagio in Palaestina certauit, in-
 fantulis originaria labe coinquinatis, ait (9), *aeternae miseriae crucia-
 tus praeparari.*

Hieronymo manus dat Gregorius Magnus, qui verba illa Iobi
 exponens: *multiplicabit vulnera mea etiam sine causa*, inquit (10):
 quos, «(videlicet paruulos) quia a culpa originis Sacramenta non
 liberant; et hic ex proprio nihil egerunt, et illuc ad tormenta per-
 ueniunt. Quibus vnum vulnus est corruptibiliter nasci; aliud car-
 naliter emori. Sed quia post mortem quoque aeterna mors sequi-
 tur, occulto eis, iustoque iudicio etiam sine causa (personali)
 vulnera multiplicantur. Perpetua quippe tormenta percipiunt et qui
 nihil ex propria voluntate peccauerunt.»

Etiam Augustini dogma tenuit Isidorus Hispalensis Antistes, ubi
 haec habet (11): «illud tamen tenendum est, Paruulorum animas
 nexu peccati originalis esse adstrictas; quae nisi percipiant Baptis-
 ma-»

(8) Lib. de Fide ad Petrum cap. 27.

(9) Dialogo III. contr. Pelagium.

(10) Lib. IX. cap. 21.

(11) Lib. I. Differentiar. Differ. 26.

«matis Sacramentum, Regni Coelestis participes esse non possunt,
 sed cum carne et commune habebunt peccatum, et pari iudicio
 damnabuntur in ignem aeternum.» Et alio in loco (12): «pro so-
 lo, inquit, originali reatu luunt in inferno nuper nati infantuli poe-
 nas, si renouati per lauacrum non fuerint. Proinde Adae causa
 nuper natus infans, si non regeneratur, damnatur: quia originalis no-
 xietate perimitur.»

Sequitur Prudentius Episcopus Tricassinus. Is de Praedestinatio-
 ne loquens, ait (13): «punitio bifariam diuiditur; et nunc in ab-
 solutione animae a suo corpore, comparata huius primae praeua-
 ricationis merito, quod ab ipsa radice in omne posteritatis eius ge-
 nus transfussum atque innatum est; et postmodum in gehenna,
 quae tam huius, quam aliorum multiplicitate criminum libidino-
 sa peruersitate contractorum acquisita est.»

Anselmus tandem Episcopus Cantuariensis, vt alios praetereamus,
 sic scribit (14): «quum nemo dubitet, quia par poena non seque-
 tur imparia peccata; in hoc tamen similis et personalis, et ori-
 ginalis peccati damnatio; quia nullus admittitur ad Regnum Dei,
 ad quod factus est homo, nisi per mortem Christi, sine quo non
 redditur, quod pro Adae peccato debetur, quamuis non omnes pa-
 riter in inferno torqueri mereantur. Nam post diem iudicii nullus
 erit Angelus aut homo, nisi aut in Regno Dei, aut in inferno.»

Quibus Patrum dictis atque sententis innixa Florentina Syno-
 dus sic in fidei definitione habet: «illorum autem animas, qui in
 actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in in-
 fernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas (15).» Sen-
 tentia igitur Augustini Scripturis, Conciliis, et Patribus consona va-
 dequaque est.

At desiderandum foret S. Thomae suffragium tamquam fidissimi
 Magni Augustini interpretis. Hunc tamen in contrariam iuisse sen-
 tentiam, quae illius aetate communior in Scholis habebatur, certo
 certius cuique erit, si ad ea quae in II. Sententiarum (16) tradidit
 oculos ac animum vertat. Nam et pueros ibi a sensuum poena
 absoluit, et ab omni dolore, tristitia, moeroreque in altera vita
 liberat. Quid tamen? Sparsit ille vbiq; Augustini doctrinae semi-

Tom. II.

Oo

nas

(12) Lib. I. Sentent. de Bapt. et

Comm. cap. 24.

(13) Cap. 16.

(14) Lib. de Concept. Virg. et pecc.

orig. cap. 22.

(15) Sess. vltima.

(16) Distinct. xxxiii. quaest. 2.

na; potissimum in IV. Sententiarum scribens (17): »peccato originali non tantum deberi carentiam visionis pro poena, sed etiam »subiecti anihilationem.« Ex quo peracutus Thomista Godoy, et in Praedicatorum Ordinem adlectus, probat (18), originali peccato obnoxios fuisse etiam sensus poena mulandos, vt apposite notat Bertius (19). Etenim subiecti anihilatio grauisissima omnium poena est. Opinatur praeterea Siluius (20), S. Thomam loquutum iuxta opinionem suo tempore communem; verum non deesse existimandi rationem, Angelicum Doctorem in partem alteram declinaturum, si suam Theologicam Summam absoluisset. Habet enim ille pro absurdo, vt in libris contra Gentes adserit (21), »quod aliqui homines »sint, qui nec Beatitudinem consequantur, nec poenam patiantur »a Deo; cuius contrarium ostenditur ex eo quod dicitur Matth. xxv: »quod omnibus in diuino iudicio existentibus dicitur: *venite possidete paratum vobis regnum*; vel *discedite in ignem aeternum*.« Quod tamen absurdum in paruulis non ablatis absdubio contingeret, si ignis aeterni poena nequaquam adficerentur; quum et hi Regnum aeternum nequaquam possessuri sint. Hoc pacto laudati Syluii opinionationem, seu potius obseruationem Bertius intelligit ac recenset: ex ea vero colligit Hyacinthus Serrius Ordinis Praedicatorum, Doctorem summum nedum priorem sententiam retractaturum, sed reipsa illam retractasse. Sic ille loquitur (22): »equidem negari omnino nequit »in eam sententiam Doctorem summum inclinasse, quae illius ac- »tate communior habebatur in Scholis; verum eam, qualiscumque »tandem fuerit, retractauit ac reuocauit, velut absurdam.« Ipsis igitur S. Thomae egregiis discipulis, atque sodalibus adstantibus, haud ille Augustino contrariatur. Sed haec in transcurso, vt dicitur, summisque digitis terigisse sufficit.

CAPVT XXII.

Pelagianorum haeresi, aliorum etiam sententiis relatis, quae in contrarium stare videntur momenta adducuntur, ac enervantur.

Pelagianos in eo detentos errore fuisse, vt crederent, pueros baptis-
ma-

(17) Distinct. xlvi. quaest. 2.

(18) Disp. xxxviii. de pecc. §. 3.

(19) Lib. xiii. cap. 9.

(20) In Prima Secundae, q. lxxxvi.

art. 6.

(21) Lib. iii. cap. 159.

(22) Disput. iii. de nat. lapsa, Prae-
lect. 20. tom. 1.

mate non regeneratos ante rationis vsum morientes, quantumuis a Coelorum regno manerent exclusi, felicitate tamen quadam, atque perenni vita frui, Augustinus ipse testis est locupletissimus (1). Naturalem vero (nescio quam) beatitudinem, et super terram insuper commorationem eisdem adtribuunt Catharinus, Pighius, et Cardinalis Sfondratus. In quo certe quid simile, imo vnum idemque cum Pelagianis eos sensisse, iudicant Estius (2), Petauus (3), L' Herminier (4), et Augustinienses Theologi ferme omnes. Iure autem, an iniuria ita iudicent penes alios iudicium esto. Vnum nos hic ratum, fixumque habemus, videlicet, a communi receptaque Theologorum sententia recedere, vt singularem opinionem in medium producant. Itaque consentiunt vno ore Catholici, puniri pueros illos exclusione regni Coelorum, quod supplicii genus audit *poena damni*. Discordant autem in eo, quod aliquibus poena illa talis videtur, vt nullum animi dolorem secum ferat; aliis contra opinantibus, vt fuisse supra loquuti sumus.

Atque qui primum opinantur Theologi, his ducuntur fundamentis. I: nullo ignis supplicio pueros illos plecti Scripturae firmissima auctoritas suadet. Etenim dicitur in II. ad Corinthios Epist. cap. v. »Omnes . . . nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue »malum.« Et Apocalypsis xviii. habetur: »quantum glorificauit se, »et in deliciis fuit, tantum date ei tormentum et luctum.« Iam Iobi verba, quibus rationem reddit, cur peropiet in vtero matris per-
lisse, vel statim ac natus est, haec cap. iii. leguntur: »nunc enim »dormiens silerem, et somno meo requisierem.« Paruuli ergo illi, qui ante rationis vsum decedunt, nullo supplicio sensibili plectuntur.

II: Augustinus ipse, cuius auctoritas in hac potissimum quaestione, summa est, haec scribit (5): »non enim metuendum est, ne »vita esse potuerit media quaedam inter reate factum atque peccatum, et sententia iudicis media esse non possit inter praemium »atque supplicium.« Quibus sane verbis de paruulis loquitur. Deinde ait (6): »haec illis sola poena est non esse in patria.« Rursum, nedum adserit (7) paruulos futuros in damnatione mitissima, sed

Oo 2

et

(1) Haer. lxxxviii. Et lib. de orig. an. cap. 12. aliisq. in locis.

(2) In Distinct. xxxv. §. vii.

(3) Lib. ix. cap. 11.

(4) Tom. vi. Concl. II.

(5) In III. de lib. arb. cap. 21.

(6) Sermon. xv. de verbis Apostoli cap. 6.

(7) Courti. Iulian. cap. 21.

et negat, tanta poena esse plectendos, ut eis non nasci potius expediret.

III: Ambrosius, Nazianzenus, Bernardus, aliique ex Patribus pro hac steterunt sententia. De paruulis enim istis sic Ambrosius loquitur (8): »habeant tamen illam expertam poenarum immunitatem, nescio an habeant regni honorem.« Nazianzenus autem ait de eisdem (9): »nec coelesti gloria, nec supplicii a iusto iudice afficientur, utpote qui licet signati non fuerint, improbitate tamen careant, atque hanc iacturam passi potius fuerint, quam fecerint.« Tandem Bernardus habet (10): »cesset voluntas propria, et infernus non erit.«

IV: Decretalium auctoritas tit. xlii. de Baptismo cap. iii. *Maiores* id ipsum firmat. At siquidem Innocentius IV: »Poena originalis peccati est carentia visionis Dei; actualis vero poena peccati est gehennae perpetuus cruciatus.«

V: Argumenta e ratione petita idem suadent. Nam primo, sensibilis poena non est originali peccato proportionata, quoniam illud non contrahitur per actum propriae voluntatis. Deinde: quum originis peccatum non personae, sed naturae vitium sit; haud debet eius causa persona plecti. Similiter: nulla ob peccatum originis inungitur poenitentia: non igitur correspondet poena.

Rursum: quae ex hac Augustini sententia non sequerentur incommoda? Quum enim paruuli gratia destituti, nequeant gehennae poenam patienter ferre, in cruciatibus absdubio in impatientiam prorumpent, ac Deum blasphemabunt. Sed et plura scandala parere inter rudiores, et matrum animum perturbare illa opinio nata est. Alia similia obiciunt.

Verum singulis facillime occurri valet. Ad ea primum quae ex Scripturis ducunt, dicimus: Iulianum haereticum fuisse, qui simili argumentationis genere utebatur apud Augustinum (11). Quod tamen sic aduersum dialecticum versutissimum ipse Augustinus intorquet. Paruuli baptizati bona corporis reportant de opere non suo recte facti: possunt ergo et illi reportare malum de alieno peccato. Deinde potest dici, quae in prioribus Scripturae testimoniis dicta sunt, minime alia peccata excludere. Itaque quamuis verissimum illud sit, mundi scilicet illecebris, obscenisque voluptatibus sensuum afflictionem,

(8) Lib. ii. de Abraham cap. vltimo.

(9) Orat. xl.

(10) Serm. xli. de Resurrect.

(11) Lib. vi. cap. 10.

nem, suppliciumque ignis deberi, atque eum qui misericordiam non fecit, sine misericordia iudicandum esse; non inde tamen licet colligere, horum unice scelerum damnatos poenas daturos: alioquin haeresis, ambitio, ceteraque id genus peccata absque carnali oblectamento patrata, aeternis cruciatibus haud forent punienda. Quin et qui pauperem alit, erogaturque stipem, volutatur tamen in coeno libidinum, Dei regnum possideret. Vnum ergo peccati genus in eiusmodi Scripturarum locis positum pro reliquis est.

Iobus autem, puerorum immaturam mortem eo tantum sensu dormitionem, et quietem adpellat, quod a doloribus, et saeculi miseriis immunes illi sunt; non quod ex hac decedentes vita, peccato obnoxii, aeterna felicitate potiantur. Atque Magnus Gregorius in Moralibus (12) tradit, Iobi verba non esse litteraliter accipienda.

Quae vero Augustini testimonia secundo loco adducunt, contorta illa iudicamus, frustra etiam limpidiis eiusdem S. Doctoris testimoniis opponi. Constat enim ex his quae superiore capite producebamus, Augustinum paruulorum damnationem mitissimam adpellare comparare ad adultos, atque sententiam illam ipsius Christi, *melius erat si nati non fuissent*, non esse de illis accipiendam; imo nec de omnibus omnino peccatoribus, qui igne aeterno cremantur, sed tantum de scelestissimis pronuntiatam esse, ut et poenarum, et criminum inaequalitas inde ostendatur.

Quae autem verba in Sermone de Apostoli verbis protulit illationem praeseferunt dogmatum catholicorum ex his quae Pelagiani vel inuiti concedebant. Eos siquidem fatentes, reuera paruulos a Coelorum regno excludi, sed tamen aliqua frui tranquillitate, sic Augustinus oppugnat: »quam ergo pro paruulis beatitudinem, ac quietem fingitis, quos a coelesti patria exulare dicitis, maximo sane supplicii genere?« Atque dum in Ioannem scribens, plectendos ignis supplicio *quosdam sinistros* vocat, relate ad omnes gentes, vniuersamque iudicandorum turbam ita vocat.

Difficilius illud est, quod ex libris de libero arbitrio sumitur; sed tamen est expediendum. Cum Manichaeis res tota Augustino est. Renuentibus enim his fateri originis peccatum voluntariae Adami praeuocatione transfusum; nouum tamen testamentum admittentibus, et ab Herode necatos infantes cum Martyribus ab Ecclesia venerari scientibus, de pueris, qui doloribus, ac morte flagellantur, ait: *quis*

(12) Lib. iv. cap. 3.

ergo nouit quid ipsis paruulis in secreto iudiciorum suorum bonae compensationis reseruet Deus? Explodens hoc pacto vnam Manichaeorum instantiam, quod temporales afflictiones non erunt poena peccati, sed meritum retributionis occultae, si in eisdem nullum peccatum est. Pergit deinde hac ipsa ratione diluere quod de paruulorum iudicio illi obiiciebant; videlicet, quod nullus inter malos eis locus sit futurus, quoniam nihil peccarunt; nullus item inter iustos, quia nihil rectum fecerunt; interrogans, igitur poterit horum paruulorum vita inter peccatum et recte factum esse media? Ergo et iudicis sententia media quoque inter praemium et supplicium erit. Nulla ergo in eis substantia deprehenditur mala, siue temporalia cruciamenta adtendantur, siue eorum iudicium consideretur: quod per errorem illi contendeant. Iam vero ex responsione Augustini nihil Manichaeorum falso dogmati accedere fauoris, atque auctoritatis qui negauerit, in meridie ipsum caecutire necesse est. Neque enim inde sequitur, Augustinum vniquam adseruisse, paruulos morte non pleeti propter Adami peccatum; aut paruulorum vitam mediam esse inter peccatum, et recte factum; aut futurum in iudicio paruulorum locum iustos inter et malos. Nec tandem ergo sequitur, iudicis sententiam mediam esse posse praemium inter et supplicium: quod sequeretur dumtaxat si paruuli nullum peccatum contraherent.

Alias responsiones adducit Bertius, quum ex obseruationibus Cardinalis Norisii, tum ex aliorum Theologorum sententia (13). Ipsum consulat cui otio abuti liceat.

In tertii argumenti solutionem multa occurrunt dicenda: malumus tamen pauca seligere. Ac in Ambrosii laudato loco capituli vltimi librorum quos de Abrahamo instituit, intrusa ab homine haeretico fuisse nonnulla, Patres Benedictini opinantur (14). Nec sine fundamento ita opinantur: alias Ambrosius sibi met contrarius foret: dixerat siquidem superius, paruulos non baptizatos a regno excludi. Verum hoc insuper responsum damus: Ambrosium ibi et de adultis, et de paruulis sermonem habere, vt lauacri sancti necessitatem promiscue probet: hinc per figuram concessionis eum loqui intelligimus; proptereaque scribere *habeant*, non vero *habent*. Bernardum autem non paruulos, sed adultos fuisse alloquutum, apertius est his qui sermonem laudatum legunt, quam vt nostram in suadendo diligentiam desiderent vel laborem. †

(13) Lib. xiii. cap. 9.

(14) Tom. i.

Quod

Quod vero Gregorii Nazianzeni locum spectat, premit ille aequae Theologos illos qui censent, pueros damni poenam sentire: vnde et ab eisdem solui desiderat. Nos sic illum exponimus: quod si cut dum in eo dicitur: *carere improbitate, et tacturam potius pati, quam facere*, de neglectu baptismatis sermo est; ita dum additur: *nec coelesti gloria, nec supplicio illos adfici*, accipiendum de punitione huic neglectui ac despicientiae correspondente, et propter quam adulti baptismatis contemtores multo maiori supplicio absudbio plectentur.

Placet tamen huic responsioni superaddere, scripta haec a Nazianzeno fuisse ante exorta dogmata Pelagiana; quando nempe Patres hanc controuersiam haud agitabant: postea vero et Patres, et Concilia locum illum medium gloriam inter et supplicium vnanimiter impugnarunt, atque penitus explosurunt.

Decretalium auctoritas, quae quarto loco obiecta est, non est cur nos ab opinione praeconcepta moueat. Pontifex enim definiens, ob peccatum actuale puniri damnatos et igne gehennae, et priuatione visionis Dei, non idcirco statuit non posse similiter plecti et carentia visionis, et gehennae cruciatibus propter peccatum originis: neque enim legitur in Decreto particula *tantum* aut alia quaeuis exclusionem importans.

Accedit, quod Pontifex ibidem declarat, pueros ante rationis vsum baptizandos esse, quia »originale quod sine consensu contrahitur, sine consensu per vim remittitur Sacramenti: actuale vero »quod consensu contrahitur, sine consensu minime relaxatur.« Obiicienti autem, cur non baptizentur pariter et amentes, et dormientes, vt in eis quoque per baptismum originale deleatur delictum, actuali remanente, primo Innocentius respondet, »quod Dominus, »qui totum hominem sanum fecit in Sabbato, opus imperfectionis »non nouit; et ob hoc peccata, non ex parte, sed ex toto dimittit.« Additque: »quod poena originalis peccati est carentia visionis Dei; »actualis vero poena peccati est gehennae perpetuus cruciatus: vnde si dimitteretur alicui, primum altero non dimisso, talis non carenter visione Dei propter originale dimissum, et cruciaretur in gehenna propter reatum criminis actualis: sed haec tamquam inconspiciabilia minime patiuntur, imo sibi mutuo aduersantur.« Quam additionem ab imperito Secretario factam eruditi noerunt, et nos edocent:

cent: vtraque enim poena puniri adultum qui peccato actuali obnoxius deedit, originali licet dimisso, constans est.

Sed illud hic addendum, in Decretorum Codice Dist. iv. de Consecrat. cap. iii. definiti, originale peccatum puniri *ignis aeterni sempiterno supplicio*. Quod quidem Decretum, velut perspicuum adeo expressumque: Innocentiano illi, accipiti valde et ambiguo, praefereendum iudicamus.

Rationes modo in loco posteriore congestas diluamus. Prima quidem sic in obiectantes intorquetur: licet paruuli noxam originalem actu propriae voluntatis non contrahant, eorum nihilominus voluntas a summo bono, quod appetit, cum poena ac tristitia diuellitur: igitur poterit quoque illorum sensus ignis poenam experiri, licet proprio sensu non deliquerint. Deinde respondetur: cuiuscumque peccato, actuali videlicet, et originali, quum Deo summo bono displiceat, debetur, si Deus velit, omnis poena, etiam *infinite acerba, si posset dari*, vt loquitur D. Thomas (15). Tandem, omnis poena quae actuali primi hominis peccato debetur, originali ceterorum peccato infligi posse ex eo ostenditur, quod peccatum in Adam actuale, posteris est originale: imo qui haec obiectant Theologi existimant, originale peccatum esse omnibus propriam, quoniam omnium voluntates in Adam censebantur. Quod si hoc sufficit vt paruuli propria voluntate peccauerint, cur non sufficiet etiam vt in proprio sensu tormenta patiantur?

Ratio etiam secunda in obiectantes intorquetur. Quod originis peccatum naturae vitium sit, non personae, non euincit quin haec persona sit peccatrix, debeatque ad tartara damnari; ergo nec efficit vt haec persona gehennae poenam non sentiat. Est itaque originale peccatum naturae vitium, non personae; hoc scilicet pacto, quod inductum illud sit Protoperentis voluntate, qui communem naturam vitiauit; non, quod propagatum per Adami voluntatem, non sit vere proprieque omnium posterorum culpa.

Tertia ratio falsa omnino est: falsum siquidem est omnino, Adae posteros ipsius peccati non agere poenitentiam. Nonne enim mors, huiusque vitae calamitates omnes in poenam originariae noxae sunt? Nonne et admonetur Catechumenus, priusquam baptismatis lauacro regeneretur, se esse Dei inimicum, ac sub potestate daemones esse? Paruuli quoque nonne poenitentes suo modo sunt, *quum per*

(15) In II. Dist. XLII. quest. 1. art. 5. ad 2.

verba gestantium, Diabolo et huic saeculo renunciare monstrantur, vt Augustinus ait (16)?

Vltima ratio sic soluitur: fatendum principio, paruulos ob originale peccatum voluntatem a Deo auersam habere; nec posse gehennae poenam ferre patienter; ast neganda illatio inde ducta: non enim sequitur, quod debeant mox in Dei odium ac blasphemias prorumpere, et eandem cum peccatoribus scelestissimis malitiam habere, ac ab eadem in omne scelus abripi; nisi Baïi haereticum commentum quis velit reproducere (17). Quid quod, si ex quo moleste pueruli sensus poenam sustineant, illico eos blasphemare dicendum; quum aegre etiam, et moleste damni poenam sustineant, blasphemos eos dicere ob hanc quoque aduersarii coguntur.

Scandalum autem ex hac opinione sequutum, quod obiectant, non videmus. E contrario sentimus, ex huiusce Augustini adsertionis diuulgatione plurima bona et commoda haurienda. Neque enim adeo audacter rustici praegnantem vxores caederent; neque tam frequenter compressae puellae abortus curarent, vel similia tentarent. Haberetur insuper plenior culpae originis, eiusque demeriti notitia; et ex ea, quam ferum acerbunque sit actualium criminum supplicium plenius dignosceretur. Sed finem his constituamus.

LIBER IV.

Qui diuinam ordinationem, electionemque hominis in finem considerat.

CAPVT I.

Deum particulari prouidentia aliquos ad gloriam eligere demonstrat. Solos item sic electos consequi salutem.

Datur in Deo aliqua electorum ad gloriam praedestinatio: atque hi soli salutem aeternam consequuntur.

Loquitur propositio de prouidentia illa Dei speciali, generalem
Tom. II. Pp Dei

(16) In I. de peccat. merit. cap. 19. (17) Proposit. 48. et 49.